

55/1981. (XI. 14.) MT rendelet

a Magyar Népköztársaság Kormánya és a Szovjet Szocialista Köztársaságok Szövetségének Kormánya között Moszkvában, 1981. évi június hó 22. napján aláírt, a határvizekkel kapcsolatos vízgazdálkodási kérdésekről szóló egyezmény kihirdetéséről

(A jóváhagyásról szóló jegyzékváltás 1981. évi október hó 16. napján megtörtént.)

1. § A Minisztertanács a Magyar Népköztársaság Kormánya és a Szovjet Szocialista Köztársaságok Szövetségének Kormánya között Moszkvában, 1981. évi június hó 22. napján aláírt, a határvizekkel kapcsolatos vízgazdálkodási kérdésekről szóló Egyezményt e rendelettel kihirdeti.

2. § Az egyezmény magyar nyelvű szövege a következő:

„Egyezmény a Magyar Népköztársaság Kormánya és a Szovjet Szocialista Köztársaságok Szövetségének Kormánya között a határvizekkel kapcsolatos vízgazdálkodási kérdésekről

A Magyar Népköztársaság Kormánya és a Szovjet Szocialista Köztársaságok Szövetségének Kormánya - a továbbiakban: Szerződő Felek -

felismerve, hogy a határvizek kártételei elleni védekezés, valamint a határvizek ésszerű hasznosítása és a szennyezéstől való védelme a Szerződő Felek összehangolt vízgazdálkodási tevékenységével hatékonyabban valósítható meg,

figyelembe véve a Magyar Népköztársaság Kormánya és a Szovjet Szocialista Köztársaságok Szövetségének Kormánya között a magyar-szovjet államhatár rendjének megállapítása, határkérdésekben kölcsönös segítségnyújtás együttműködés tárgyában Budapesten, 1961. évi október hó 3-án létrejött szerződés megállapításait, valamint

attól az óhajtól vezetve, hogy a határvizeken való vízgazdálkodás kérdései a barátság, a testvéri együttműködés és a kölcsönös előnyök szellemében kerüljenek megoldásra,

elhatározták ennek az Egyezménynek a megkötését, és ezért kinevezték Meghatalmazottaikat,

akik jó és kellő alakban talált meghatalmazásuk kicserélése után a következőkben állapodtak meg:

1. Cikk

A határvizek

Az Egyezmény hatálya kiterjed a határvizekre, és pedig

a folyók és más felszíni vízfolyások azon szakaszaira, amelyeken a Szerződő Felek közötti államhatár húzódik, a felszíni és felszín alatti vizek azon szelvényeire, amelyeket az államhatár átmetsz.

2. Cikk

A tárgyi hatály

Az Egyezmény tárgyi hatálya kiterjed a határvizeken végzett következő vízgazdálkodási tevékenységekre, a továbbiakban vízgazdálkodási tevékenységek:

az új árvízvédelmi, híd- és egyéb vízilétesítmények, valamint a belvizek elvezetésére szolgáló szivattyútelepek építésére, a meglévők fenntartására és üzemeltetésére;

az új, a felújítandó és az üzemelő meliorációs rendszerekben vízkivételi művek és szennyvízelvezetések létesítésére;

a határvizek szennyezés elleni védelmére és a vízminőség ellenőrzésére tett intézkedésekre;

az árvizek és a belvizek elleni, valamint a jégjelenségek káros hatásai elleni védekezésre;

a halaknak és halivadékoknak a vízkivételi művekbe való bejutása elleni védelmi intézkedésekre.

3. Cikk

Általános kötelezettségek

A Szerződő Felek kötelezik magukat, hogy az illetékes szerveik útján a saját területükön a határvizeket, a rajtuk levő műtárgyakat és árvízvédelmi létesítményeket olyan módon kezelik, hogy a másik Szerződő Fél területén kár ne következzen be, és a vízgazdálkodás feltételei ne romoljanak; egyeztetik egymással a határvizeken tervezett vízgazdálkodási tevékenységeket, és segítséget nyújtanak egymásnak ezen tevékenységeknek az Egyezmény 8. Cikkében foglaltak szerinti végrehajtásához; tájékoztatják egymást és konzultációt folytatnak egymással a Tisza folyó vízgyűjtőjén tervezett és megvalósított olyan vízgazdálkodási tevékenységekről, amelyek hatást gyakorolhatnak a határvizek vízjárására.

4. Cikk

A vízkészletek hasznosítása

1. A Szerződő Feleknek joguk van - amíg másképpen nem állapítják meg - a határvizek egyeztetett vízkészletének legfeljebb a felét felhasználni.
2. A Szerződő Felek illetékes szervei folyamatosan hidrológiai megfigyeléseket folytatnak a határvizeken, megállapodás szerint közös vízhozamméréseket végeznek, meghatározzák a határvizek mértékadó vízhozamait és vízkészletét, valamint összeállítják a határvizek vízgazdálkodási mérlegeit.

5. Cikk

A vizek szennyezéstől való védelme

1. A Szerződő Felek kötelezik magukat, hogy az illetékes szerveik útján saját területükön, a gazdasági és műszaki lehetőségekkel összhangban megőrzik a határvizek tisztaságát és csökkentik azok szennyeződését.
2. A Szerződő Felek illetékes szervei közös vízmintavételekkel, azok elemzésével és az elemzések eredményeinek az illetékes szerveik által egyeztetett határértékek szerinti közös értékelésével rendszeresen figyelemmel kísérik a határvizek minőségét; a határvizek előre nem látható szennyezésének bekövetkezéséről haladéktalanul értesítik egymást, és egyidejűleg megteszik a szükséges intézkedéseket a vízszennyezés által okozott károk megakadályozására, illetőleg csökkentésére, valamint az ilyen szennyezések megismétlődése okainak elhárítására.

6. Cikk

Az államhatár rendjének megtartása

1. A Szerződő Felek törekszenek arra, hogy ne változtassák meg azon határfolyók és vízfolyások medrét, amelyeken az államhatár húzódik.
2. Ha a vízgazdálkodási tevékenységek megváltoztathatják azon határfolyók és vízfolyások medrének helyzetét, amelyeken az államhatár húzódik, vagy amelyeket átmetsz, ezeket a tevékenységeket előzetesen egyeztetni kell és jóvá kell hagyatni a Szerződő Felek illetékes szerveivel.
3. A határfolyók és vízfolyások medrének szabályozási és fenntartási munkái végrehajtása során nem károsíthatók meg, és - a Szerződő Felek határmegbízottaival való előzetes egyeztetés nélkül - nem helyezhetők át a határjelzések.

7. Cikk

A tervezési munkák

1. Mindegyik Szerződő Fél maga készíti el azon vízgazdálkodási tevékenységek terveit, amelyeket a határvizeken a saját területén hajt végre.
2. A határvizeket érintő vízgazdálkodási tevékenységek terveit kölcsönösen egyeztetni kell.
3. Ha valamelyik Szerződő Fél a határvizeket érintő vízgazdálkodási tevékenységek saját területére vonatkozó tervezési munkáját a másik Szerződő Félnek kívánja átadni, vagy azt közösen végzik, erre külön megállapodást, illetőleg szerződést kell kötni.
4. A Szerződő Felek kötelesek kölcsönösen átadni egymásnak a birtokukban levő mindazon adatokat, amelyek a tervek elkészítéséhez, valamint a határvizeken folytatott feltárási munkákhoz szükségesek.

8. Cikk

A kivitelezési munkák

1. Mindegyik Szerződő Fél a saját területén általában maga valósítja meg a vízgazdálkodási tevékenységet.
2. Ha az egyik Szerződő Fél a határvizeket érintő vízgazdálkodási tevékenységek végrehajtásával a másik Szerződő Felet kívánja megbízni, vagy azok közösen kerülnek megvalósításra, azok végrehajtására az illetékes szerveiknek külön megállapodást, illetőleg szerződést kell kötniök.
3. A közös érdekű vízgazdálkodási tevékenységet a Szerződő Felek illetékes szervei külön megállapodás, illetőleg szerződés szerint hajtják végre.
4. A Szerződő Felek a határvizeken megvalósuló vízgazdálkodási, tervezési és kivitelezési munkák végrehajtásával nem bíznak meg harmadik államot.

9. Cikk

A vízgazdálkodási tevékenységek költségei és azok elszámolásának rendje

1. Mindegyik Szerződő Fél a vízgazdálkodási tevékenységeket saját területén a saját költségére végzi.
2. Ha a Szerződő Felek egyikének területén végrehajtandó vízgazdálkodási tevékenységek mind a két Szerződő Félnak érdekében állanak, azok költségeit annak az előnynek az arányában osztják meg egymás között, amelyet a vízgazdálkodási tevékenységek az egyes Szerződő Feleknek nyújtanak. Az ilyen tevékenységek költségeinek elszámolására külön megállapodás, illetőleg szerződés irányadó.
3. Ha a vízgazdálkodási tevékenységek az egyik Szerződő Fél érdekében a másik Szerződő Fél területén kerülnek végrehajtásra, azok költségeit - külön megállapodás, illetőleg szerződés szerint - teljes egészében az érdekelt Szerződő Fél viseli.

10. Cikk

Az árvíz- és belvízvédekezés

1. A Szerződő Felek a saját területükön nem engednek meg olyan beavatkozást, amelyik a határvizeken az egyeztetett legnagyobb vízhozamértékek jelentős emelkedését idézhetné elő.
2. Az árvízvédekezési tevékenységeket, valamint árvizek idején a folyami felügyeletet, továbbá a belvizek levezetését mindkét Szerződő Fél a saját területén és saját költségére hajtja végre.
3. Az elöntések megelőzésére, valamint a határvizeken kialakuló árvizek idején a helyreállítási munkák időben történő elvégzésére a Szerződő Felek kötelesek a megfelelő állapotban és mennyiségben készenlétben tartani a szükséges anyagokat, felszereléseket és gépeket.
4. Rendkívüli árvíz- vagy belvízveszély idején - szükség esetén - mindegyik Szerződő Fél lehetőség szerint munkaerővel, géppel, szállítóeszközzel, anyaggal és felszereléssel segítséget nyújt az elöntéssel fenyegetett másik Szerződő Félnak. A segítségnyújtás költségeit az a Szerződő Fél viseli, amelyiknek a segítséget nyújtották, amiről a Szerződő Felek illetékes szervei jegyzőkönyvet készítenek.
5. A Szerződő Felek minden támogatást megadnak illetékes szerveiknek a rendszeres kapcsolattartáshoz, továbbá a lakosság, valamint a vagyon védelmét biztosító intézkedések megvalósításához.
6. A Szerződő Felek illetékes szervei az árvíz- és belvízvédekezés során egymással folyamatosan kapcsolatot tartanak és a védekezési tevékenységüket összehangolják.

11. Cikk

Tájékoztatás és adatcsere

A Szerződő Felek illetékes szervei együttesen meghatározott rendben és mértékben rendszeresen kicserélik egymás között - az egyeztetten kijelölt vízmércékről és meteorológiai állomásokról származó - hidrometeorológiai információkat, hidrológiai előrejelzéseket, haladéktalanul tájékoztatják egymást a hirtelenül fellépő vízszintemelkedésről és a kedvezőtlen jégjelenségekről, valamint a határvizeken levő vízgazdálkodási létesítmények meghibásodásáról.

12. Cikk

Az államhatár átlépése

1. A Szerződő Felek azon hivatalos személyeit, akiknek az Egyezményből folyó feladataik teljesítése végett át kell lépniök az államhatárt, magyar és orosz nyelven kiállított különleges okmánnyal (határátlépési igazolvány) kell ellátni, amely feljogosítja őket az államhatár egyszerűsített átlépésére. A határátlépési igazolványok mintáit az Egyezmény 1. és 2. számú melléklete tartalmazza.

2. A határátlépési igazolványokat

a Magyar Népköztársaság területére történő átlépésre a Szovjet Szocialista Köztársaságok Szövetségének Állambiztonsági Bizottsága Határőrségének Parancsnoksága (1. számú melléklet)

a Szovjet Szocialista Köztársaságok Szövetsége területére történő átlépésre a Magyar Népköztársaság Belügyminisztériuma (2. számú melléklet) adja ki.

3. A határátlépési igazolványokat ötévi időtartamra kell kiadni. Azok mindkét Szerződő Fél határmegbízottjának évenkénti láttamozása után válnak érvényessé.

4. A határátlépési igazolványok tulajdonosainak - tevékenységüktől függően - joguk van nappal és rendkívüli esetekben éjjel a másik Szerződő Fél területén tartózkodni

az államhatártól számított 5 km-en belül;

az árvízvédelmi töltések és egyéb vízilétesítmények által védett területen, valamint az Egyezmény 2. Cikkében említett meliorációs rendszerek területén;

a határvizek medrében;

a következő városokban: egyrészt Záhony, Nyíregyháza, Kisvárda és Vásárosnamény, másrészt Ungvár, Csap, Beregszász és Nagyszőlős.

5. A határátlépési igazolványok tulajdonosainak az Egyezményből folyó feladataik végrehajtása céljából joguk van szükség esetén bármikor a határ átlépésére a határátkelő helyeken, valamint azokon kívül egyaránt.

6. A határátlépési igazolványok tulajdonosai a határátkelő helyeken kívül történő határátlépés esetén kötelesek időben, de legalább huszonnégy órával - rendkívüli árvízveszély idején hat órával - korábban a saját határőrizeti szerveiket a határátlépés helyéről, idejéről, céljáról, valamint a másik Szerződő Fél területén tervezett tevékenység időtartamáról értesíteni. A Szerződő Fél határőrizeti szervei ezekben az esetekben a határátlépésről azonnal értesítik a másik Szerződő Fél határőrizeti szerveit.

7. Az árvízveszélyben levő Szerződő Fél számára szükséges segítségnyújtás esetén az államhatár átléphető:

a veszélyelhárító munkacsoport tagjai által - a személyazonosságot igazoló okmány alapján az Egyezmény 14. Cikkében említett kormány meghatalmazott vagy helyettese által láttamozott jegyzékkel;

a veszély elhárításához szükséges eszközökkel, - a jegyzék alapján.

8. A határátlépési igazolványt a tulajdonosa bármelyik Szerződő Fél határőrizeti szervének felszólítására köteles ellenőrzés céljából felmutatni.

9. A határátlépési igazolvány elvesztését a tulajdonos köteles haladéktalanul bejelenteni azon Szerződő Fél illetékes szervének, amelyik az igazolványt kiadta. Amennyiben a határátlépési igazolványt a másik Szerződő Fél területén veszítették el, a tulajdonos köteles erről a legközelebbi területileg illetékes határőrizeti szervet értesíteni.

10. Azt a határátlépési igazolványt, amelynek érvénye lejárt, vagy tulajdonosának jogosultsága megszűnt, haladéktalanul vissza kell szolgáltatni a kiállító szervnek.

13. Cikk

Vámszabályok és kedvezmények

1. Az Egyezmény alapján végrehajtandó vízgazdálkodási tevékenységek végzése során építőanyagoknak, gépeknek, szállítóeszközöknek, felszereléseknek és egyéb munkaeszközöknek az egyik Szerződő Fél területéről a másik Szerződő Fél területére történő átszállítása mentes mindenféle vámkötelezettség alól. A tevékenység befejezése után a gépeket, szállítóeszközöket és felszereléseket, a fel nem használt anyagokat és egyéb munkaeszközöket vissza kell szállítani.

2. A másik Szerződő Fél területén dolgozó személyek számára az államon belüli előírások, vagy a Szerződő Felek közötti érvényes megállapodások alapján nyújtandók vámkedvezmények.

14. Cikk

A kormány meghatalmazottak

1. Az Egyezmény rendelkezéseinek végrehajtására mindegyik Szerződő Fél kormány meghatalmazottat (a továbbiakban: meghatalmazott) nevez ki, és kinevezi annak két helyettesét is.

2. A meghatalmazottak az Egyezményből eredő feladatok megtárgyalása céljából rendszerint évente egyszer tartanak ülészakot, de szükség szerint rendkívüli ülészak összehívásában is megállapodhatnak. A rendkívüli ülészakot bármelyik meghatalmazott kérésére, legkésőbb annak kézhezvételétől számított egy hónapon belül össze kell hívni.

3. A meghatalmazottak az ülészakot - ha másképpen nem határoznak - a Szerződő Felek területén felváltva tartják.

4. Az ülészakot annak a Szerződő Félnek a meghatalmazottja hívja össze, amelynek területén azt tartják. A rendkívüli ülészakot annak a Szerződő Félnek a területén tartják, amelynek meghatalmazottja annak összehívását kérte.

5. A napirendet a meghatalmazottak az ülészak előtt meghatározzák. A napirend a meghatalmazottak megállapodásával az ülészakon módosítható vagy kiegészíthető.

6. A meghatalmazottak ülészakait magyar és orosz nyelven tartják, s azokról - két példányban - magyar és orosz nyelven, jegyzőkönyvet vesznek fel.

7. A meghatalmazottak ülészakainak jegyzőkönyvei a Szerződő Felek illetékes szerveinek jóváhagyásával, az erről szóló értesítések kicserélésének napján lépnek érvénybe.

15. Cikk

A meghatalmazottak munkarendje

1. A meghatalmazottak a munkarendjüket maguk állapítják meg.

2. A meghatalmazottak ülészakai közötti időszakban az Egyezmény rendelkezéseinek végrehajtásából eredő feladatokkal, valamint a korábbi ülészakok határozataival kapcsolatos kérdések gyakorlati megoldásában a meghatalmazottak, illetőleg a helyetteseik döntenek. Ennek érdekében egymással közvetlen kapcsolatot tartanak fenn, szükség esetén munkájukba szakértőket vonhatnak be vagy hívhatnak meg az ülészakra, szakértői találkozót szerveznek, s intézik a folyó ügyeket.

3. A meghatalmazottak vagy helyetteseik - szakértők bevonásával - időszakonként közösen megvizsgálják a töltések, a halvédelmi műtárgyak és egyéb vízilétesítmények állapotát a határvizeken, intézkednek az árhullámok levonulásával, a belvízi elöntések elleni védekezéssel és a víz rendkívüli szennyezése elleni védekezéssel kapcsolatos tevékenységekről, továbbá biztosítják a tervek kicserélését, valamint gondoskodnak az Egyezményben szabályozott tájékoztatásról.

4. A meghatalmazottak jogosultak megállapítani és egyeztetni a határvizek állapotának egyes mutatóit, valamint megállapodni az Egyezmény alapján folyó munkák végrehajtását illetően az együttműködés módjában, ha azokra nem külön megállapodás, illetőleg megállapodás irányadó.

5. A meghatalmazottak segítséget nyújtanak egymásnak a külön megállapodás, illetőleg szerződés alapján a határvizeket illetően folyó tudományos kutatási, tervezési és kivitelezési munkák végrehajtásában, valamint a külön megállapodások, illetőleg szerződések előkészítésében és megkötésében.

6. A meghatalmazottak ülészakaival, valamint a helyetteseik és a szakértők találkozóival kapcsolatban felmerülő költségeket az a Szerződő Fél viseli, amelynek területén az ülészakot vagy a találkozót tartják. A meghatalmazottak, helyetteseik és a szakértők részvételének költségeit a kiküldő Szerződő Fél viseli.

16. Cikk

Döntés a véleményeltérésekben

Az Egyezmény értelmezésével és végrehajtásával kapcsolatos véleményeltérésekben, amelyeket a meghatalmazottak nem tudnak egymás között megoldani, a Szerződő Felek illetékes szervei döntenek.

17. Cikk

Záró rendelkezések

1. Az Egyezményt a Szerződő Felek jogszabályainak megfelelően jóvá kell hagyni. Az Egyezmény a jóváhagyásáról szóló diplomáciai jegyzékváltás napján lép hatályba.

2. Az Egyezmény hatálybalépésével a Magyar Népköztársaság Kormánya és a Szovjet Szocialista Köztársaságok Szövetségének Kormánya között Ungváron, 1950. június hó 9-én kötött, a magyar-szovjet határon, a Tisza folyó vidékén, az árvízkarok megakadályozására és a vízfolyási viszonyok szabályozására irányuló intézkedésekről szóló Egyezmény hatályát veszti.

3. Az Egyezmény a hatálybalépésének napjától számított tíz évig marad hatályban. Ha az Egyezményt a hatályának lejártá előtt egy évvel írásban egyik Szerződő Fél sem mondja fel, a hatálya azonos feltételekkel minden további nélkül újabb tíz évre meghosszabbodik.

4. Ha a Szerződő Felek az Egyezményt módosítani vagy kiegészíteni kívánják, azok a módosítások vagy kiegészítések, amelyekben megállapodtak, a megállapodás jóváhagyásáról szóló jegyzékváltás napján lépnek hatályba.

Készült Moszkvában, az 1981. évi június hó 22. napján, két eredeti példányban, mindkettő magyar és orosz nyelven: mindkét nyelvű szöveg egyaránt hiteles.

Ennek hiteléül a Szerződő Felek Meghatalmazottai aláírták és pecsétjükkel látták el ezt az Egyezményt.

(Aláírások)”

1. számú melléklet

A Szovjet Szocialista Köztársaságok Szövetségének Kormánya és a Magyar Népköztársaság Kormánya között Moszkvában, az 1981. évi június hó 22. napján aláírt és a határvizekkel kapcsolatos vízgazdálkodási kérdésekről szóló Egyezmény 12. Cikke alapján

.....
(vezetéknév, keresztnév)

.....
(születési hely, év, hó, nap)

.....
(lakcím)

akit meghatalmazottnak, meghatalmazott-helyettesnek, szakértőnek neveztek ki (a megfelelő aláhúzva), annak érdekében, hogy a fenti Egyezményből fakadó teendőket elláthassa, jogában áll átlépni a szovjet-magyar határt mindkét irányba és a Magyar Népköztársaság területén tartózkodni nappali és éjjeli időszakban 5 km távolságig a határtól, valamint Záhony, Nyíregyháza, Kiszárda és Vásárosnamény városokban.

Az igazolvány érvényessége lejár: 19.....

pecsét helye

Moszkva, 19.....

.....
aláírás

Ezt az igazolványt láttam, és az az

19..... évi hó -tól

19..... évi hó -ig

érvényes.

A Magyar Népköztársaság határmegbízottja

Kelt év hó nap

pecsét helye

.....
aláírás

2. számú melléklet

(borító)

HATÁRÁTLÉPÉSI IGAZOLVÁNY

1. oldal

MAGYAR NÉPKÖZTÁRSASÁG

HATÁRÁTLÉPÉSI IGAZOLVÁNY

a magyar-szovjet államhatár átlépésére

Fénykép helye
(4x4 cm)
(pecséttel rögzítve)
.....
tulajdonos aláírása

2. oldal

A Magyar Népköztársaság Kormánya és a Szovjet Szocialista Köztársaságok Szövetségének Kormánya között Moszkvában, az 1981. évi június hó 22. napján aláírt és a határvizekkel kapcsolatos vízgazdálkodási kérdésekről szóló Egyezmény 12. Cikke alapján.

.....
(családi és utónév)

.....
(születési hely, év, hó, nap)

.....
(lakcím)

akit meghatalmazottnak, meghatalmazott-helyettesnek, szakértőnek neveztek ki (a megfelelő aláhúzva), annak érdekében, hogy a fent megjelölt Egyezményből folyó teendőket elláthassa, jogában áll átlépnie a magyar-szovjet államhatárt mindkét irányban, és a Szovjet Szocialista Köztársaságok Szövetségének területén tartózkodni nappali és éjjeli időszakban, a határtól számított 5 km távolságig, valamint Ungvár, Csap, Beregszász és Nagyszőlős városokban.

Az igazolvány érvényessége lejár: 19..... évi
..... hó nap.

Budapest, 19..... évi hó napján.

pecsét helye

.....
aláírás

3. oldal

4-8. oldal

Ezt az igazolványt láttam, és az az
19..... évi hó -tól
19..... évi hó -ig
érvényes.

A Magyar Népköztársaság határmegbízottja
Kelt év hó nap

pecsét helye

.....
aláírás

3. § (1) Ez a rendelet a kihirdetése napján lép hatályba, rendelkezéseit azonban 1981. évi október hó 16. napjától kell alkalmazni.

(2) A rendelet végrehajtásáról a közlekedési, hírközlési és vízügyi miniszter gondoskodik.